

Barabási Albert László új könyvének témája elsőre lehetetlennek tűnt

A korlátlan siker képlete

A siker egyetemes törvényeiről szól Barabási Albert László világhírű hálózatkutató harmadik kötete. A képlet, amelyet csütörtökön Kolozsváron mutattak be a csíkkarcolva születésű tudós jelenlétében.

Barabási Albert László világhírű hálózatkutató Kolozsváron bizonyította be, hogy a sikernek egyetemes törvényei vannak. A csíkkarcolva születésű tudós A képlet című, harmadik kötetének rendhagyó bemutatóját Néda Zoltán, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság elnöke nyitotta meg csütörtökön. Köszöntőbeszédét hegedű- és zongorajáték zárta, majd Markó Bálint szövegét a jelenlévőkhoz. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) rektorhelyettese megilletődve tapasztalta, hogy a tudomány képes ennyi embert összehozni egy helyre, hiszen a kincses városbeli BBTE Auditorium Maximum terme színültig megtelt diákokkal, oktatókkal, szakemberekkel. „Ez egyfajta tisztelgés az előadó személye és a tudomány előtt” – jegyezte meg Markó a Behálózva, illetve a Villanások című nagy sikerű könyvek szerzőjére utalva. A könyvbemutatót elhangzott, Barabási terveit a skálafüggetlen hálózatról 1994-ben még saját kollégája, Néda Zoltán is szkeptikusan szemlélte. Visszaemlékezése szerint Barabási már akkor kötődött a BBTE-hez, de az idő tájt még nem örvendett ekkora sikernek, mint most: mindössze tíz diák látogatta az óráit. De az idő neki dolgozott: 1999–2000-re megjelentek azok a tudományos cikkei, amelyeket manapság tízezren hivatkoznak le, vezetnek a hivatkozási toplistákat, sőt neve több cikk címében is szerepel – Néda szerint tudományos körökben ez az egyik legnagyobb megtiszteltetés.

Még hosszú út áll Barabási Albert László előtt, de bizonyítási vágya töretlen. Ahogyan a kilencvenes évek közepén, úgy ma is olyan kutatásokat boncolgat, amelyek elsőre lehetetlennek tűnnek. Ilyen új könyve, A képlet témája is: eddigi tudományos kutatásaiból – a komplex hálózatok tudományából – kiindulva elkezdte vizsgálni azt is, mitől sikeres valaki, min múlik, hogy valakit sikeresnek vagy sikertelennek ítélünk, mekkora a szerepe mindkettőben az egyénnek és a közösségnek.

Előre kiszámítható, hogy ki lesz Nobel-díjas kutató

A viccesen csak „sikertudomány” hívott elmélet alapkérdése az, hogy miként befolyásolja a tudományos háló (amelynek mindannyian részei vagyunk) az egyéniséget – tehát ha valaki csomópont a hálóban, hogyan hat a viselkedésére, a kinézetére, a jövőjére mindaz, hogy hol található a hálóban. Barabási például azt boncolgatta, hogy egy tudományos csoportosulásból (hiszen manapság már inkább ez jellemző, mintsem a Darwin- vagy Einstein-féle egyéni munka) ki fogja megkapni az úttörő munkáért járó Nobel-díjat. Barabási a sikertudomány segítségével képes arra, hogy szinte hiba nélkül kiszámítsa: kinek ítélnek oda – akár százhetven kutató közül – a legrangosabb nemzetközi elismerést. Egy csapatban ugyanis nem az kapja az elismerést, aki a legtöbbet tett érte, hanem, aki amúgy is elismert,

FOTÓ: TÓKÉS HUNOR

Barabási Albert László szerint teljesítmény nélkül nem érhető el siker

akinek a legtöbb kutatása van a témán belül.

Barabási képlete viszont néhánykor tévedett. A 2008-as kémiai-Nobel-díj kapcsán például egy minibuszvezetőnek ítélte oda a díjat, de nem véletlenül. Ugyanis ő volt az, aki először klónoztta a sejtet. Pontosan tudta, hogy a GFP (Green Fluorescent Protein, a zöld fluoreszkáló fehérjét) jelzőrendszerként működve láthatóvá teszi a sejtek növekedését. De amikor a tudós az Egyesült Államokban pályázott felismerése kidolgozására, nem kapott rá pénzt. Elkecsereződésében otthagya a munkahelyét, egy másik kutatóközpontban vállalt munkát, de az bezárt, ami odavezetett, hogy az elmúlt húsz évben buszvezetőként dolgozott. Eltűnt a szakma elől, de, hogy ne legyen hiábavaló eddigi munkája, kutatását hátrahagyta azok számára, akik érdeklődtek utána. Azok számára, akik a Nobel-díjat 2008-ban megkapták érte.

A siker korlátlan, a teljesítmény korlátolt

A világhírű kutató számos példát felhoz a siker tudományának megértése érdekében: teniszszót, úszót, futót, akiknek sikerét és teljesítményét elválasztja egymástól. A siker és a teljesítmény ugyanis két egymástól eltérő fogalom, de fontos megjegyezni, hogy teljesítmény nélkül nem érhető el siker, illetve hiába van meg a teljesítmény – mint ahogyan a 2008-as Nobel-díj esetében is láthattuk –, ha a közösség nem értékeli a munkát: „A teljesítmény rólad szól, a te sikered viszont rólunk, a közösségről szól. Tehát a teljesítmény az egyénhez rendelhető hozzá (milyen gyorsan fut, hány cikket ír), a siker pedig annak a mérőszáma, hogy a közösség ebből mit lát, hogyan érté-

keli és jutalmazza az illetőt azért a teljesítményért” – fogalmaz a tudós. A sportnál egyszerű meghatározni a siker kulcsát, mivel a teljesítmény ismert. De a kutatás megfordítja a történetet, és a sikerből próbálja meghatározni a teljesítményt. Ugyanis például a kutatók esetében tudományos cikkek publikálása behelyezhető egy síkra, az így kapott grafikonból pedig láthatóvá válik a sikeres tudósok életútja.

Barabási leegyszerűsített képlettel magyarázza ezt: ha a random ötletek számát R-rel jelöljük, és ezt besorozzuk a teljesítménnyel (ami független kortól és karrierstátustól, hiszen kreativitásunk nem csökken az évek során), ezt Q-nak nevezi. Akkor megkapjuk az S-t, azaz a sikert. Szóval minél több ötletünk van – függetlenül attól, hogy a jónak vagy rossznak bizonyul –, annál nagyobb esélyünk van a sikerre, mert az viszont nem meghatározható még, hogy melyik munka lesz a befutó. Egyelőre erről csak annyit tudunk, hogy a tudományos sikerek behelyezhetőek egy korfüggvénybe, Barabási pedig több kutató életpályáját megvizsgálva arra a következtetésre jutott, amire anno Einstein utalt: „Aki 30 éves koráig nem alkot valami nagyot a tudományban, az már nem is fog”. Ez alól vannak kivételek, de Barabási Albert László azt állapította meg, hogy a legtöbb kutató a 20-as, 30-as éveiben ér el tudományos áttörést. A 40-es éveikben már kevesebben robbannak be, majd ez exponenciálisan csökken. Kivételt ez alól azok képeznek, akiknek teljesítménye nem csökken, sőt ellenkezőleg. Hiszen egyfajta lottójátékhoz is hasonlítható, hogy mikor ér utol a siker. Egy biztos, minél több esélyt adunk erre, annál biztosabb.

TÓKÉS HUNOR

Egy személy meghalt, többen megsérültek egy Vaslui megyei buszbalesetben

Egy kolostori látogatásról tartottak hazafelé a Vaslui megyében vasárnap délelőtt felborult kisbusz utasai. A balesetben egy személy meghalt, tizenkettőt kórházba szállítottak – közölte az Agerpres. A Vaslui megyei rendőr-főkapitányság sajtószóvivője, Silvia Manta szerint egyelőre annyit tudni a baleset körülményeiről, hogy a Tulcea megyében bejegyzett, 16 személyt szállító kisbusz vezetője elveszítette uralmát a jármű fölött, és az felborult. Az egyik utas, egy 58 éves nő a helyszínen életét veszítette. A kisbusz 40 éves vezetője ellen gondatlanságból elkövetett emberölés és gondatlanságból elkövetett testi sértés miatt indult eljárás. A sofőr a balesetet megelőzően nem fogyasztott alkoholt – mondta a szóvivő. A katasztrófavédelem illetékesei szerint 12 személyt szállítottak kórházba a baleset nyomán, hárman nem szorultak orvosi ellátásra. A rendőrség folytatja a nyomozást a baleset körülményeinek tisztázására.

Világszerte gyászolják a szombaton elhunyt Montserrat Caballé opera-énekesnőt

A spanyol és nemzetközi művészvilág, a közélet és a politika ismert képviselői gyászolják Montserrat Caballé világhírű spanyol opera-énekesnőt, aki 85 éves korában hunyt el, szombaton Barcelonában. „Személyisége és páratlan hangja örökre elkísér minket. Nagyon fájlaljuk elvesztését” – fogalmazott a spanyol királyi ház Twitter-oldalán közzétett részvétnyilvánító üzenetében, hangsúlyozva, hogy a lírai szoprán az opera nagyszónya, az univerzális kultúra legendája volt. „A legjobb a legjobbak között”. A kilencvenes években megkerülhetetlen volt, hogy valaki ne hallja a barcelonai olimpia himnuszát, amelyet Freddie Mercuryval adott elő. Montserrat Caballé ezzel a fergeteges közreműködésével az operán túl a popkultúra részévé is vált. Régióta küzdött egészségi problémákkal, a múlt hónapban került kórházba. A világhírű szoprán ma helyezik végső nyugalomra szülővárosában, Barcelonában.

Emberéleteket követelt az erős földrengés Haitin

Erős, 5,9-es földrengés rázta meg Haitit helyi idő szerint szombat este – közölte az amerikai földtani intézet. A földrengés középpontja a karibi ország északi részén található Port-de-Paix-től 20 kilométerre északnyugatra volt 15,3 kilométeres mélységben. A földrengést két kisebb utórengés követte. A helyi hatóságok nem adtak ki szökőárriadót. A természeti katasztrófa legalább 11 ember életét követelte, és többen megsérültek – közölte a helyi média a hatóságokra hivatkozva. Eddy Jackson Alexis kormányzóvivőt idézve a Le Nouvelliste című lap több száz sérültről számolt be. Jackson Hilaire illetékes rendőrkapitány elmondta, hogy Port-de-Paix városában legalább heten életüket vesztették és százan megsérültek. Gros-Morne-ban és környékén négy ember lelte halálát, köztük egy fiú, akire ráomlott egy épület – mondta Jean Renel Tide polgármester. Több városban épületek dőltek össze, Plaisance városában leomlott a Szent Mihály katolikus templom homlokzata. A legkomolyabb károkat Port-de-Paix-ből, Gros-Morne-ból, Chansolme-ből és Tortuga szigetéről jelentették. A földmozgást Haiti fővárosában, Port-au-Prince-ben, több déli településen, illetve a Dominikai Köztársaság számos pontján is érezték. Jovenel Moise haiti elnök a Twitteren intette nyugalomra a lakosokat, akik pánikba este törtek ki. Haitit 2010. január 7-én 7-es erősségű földrengés sújtotta, amelyben több mint 220 ezer ember meghalt, és 300 ezer megsérült. A természeti katasztrófa következtében mintegy 1,2 millió haiti vált hajléktalanná. Az elszegényedett ország azóta sem tudott teljesen lábra állni a katasztrófa következményeiből.

REKLÁM

VERSENYKÉPESSÉG 2020 KIÉ LESZ A XXI. SZÁZAD?

SEPSISZENTGYÖRGY, 2018. OKTÓBER 5-7.

REGISZTRÁLJ MOST!

KÖZGAZDÁSZ VÁNDORGYŰLÉS

RMKT.RO/VGY

+4 0264-431488

